

Ivan Langerholz:

Šola lepega vedenja.

11. Boj lažnivosti!

Kdo laže? Na to vprašanje imajo izkušeni ljudje kratek odgovor: »Kdor krade.« Katekizem pa pove drugače: »Laže, kdor vedoma drugače govori, kakor misli.« To si dobro zapomnite!

Nekaj drugega je lažati, nekaj drugega spet: zmotiti se. Če pogledamo na oblake in pravimo: »Jutri bo pa dež!« — a ko se zjutraj prebudimo, je pa nebo čisto in jasno — ali smo se zlagali? Nikakor! Pač smo se zmotili, ne pa zlagali. — Mnogi pripovedujejo to, kar so od drugih slišali govoriti. Ne vedó pa, da so jih drugi nalašč nalagali. Ali mar zdaj lažejo? Nikakor ne! Lažnivci so samo tisti »drugi«, ki so jih nalašč nalagali, sami so pa v zmoti, so zapeljani. Prvi so vredni kazni, drugi pa samo pomilovanja. V prihodnje naj bodo pa bolj previdni!

Laž obsoja že sveto pismo: »Grd madež je laž na človeku,« pravi modri Sirah. In spet beremo v Knjigi pregovorov: »Lažnive ustnice so Gospodu gnusoba.« Laž pa obsoja tudi človeška modrost v svojih pregovorih: »Laž ima kratke noge.« To se pravi drugače povedano: Laž pride hitro na dan. — »Kdor laže, ta krade.« — »Mlad lažnik, star tat.« S tem hočejo ljudje povedati, da kdor ni zanesljiv v besedah, tudi ni v dejanju.

Zakaj pa vendar ljudje lažejo? In celó, zagovarjajo se včasih: »Saj moram lažati.« Bežite no s

tako trditvijo! Moram lagati! Moram greh delatil
Zakaj pa?

Ivanka Klepetec laže kar tako, iz navade. Če eno reč pove dvakrat, jo mora drugič že malo drugače povedati. Če jo pa spomniš, kako je pravzaprav bilo in kaj je resnica, bo imela pa hitro zagovor: »Malo se mi je nemara zareklo!« Tako dekle je na slabi poti! Laž se vsaka zviija kakor kača.

Drugačen človek je pa Janko Bahatnik. Laže kar na debelo. Zeljnate glave so na njegovi njivi dvakrat tako velike kakor drugod; žita so pa pridelali njegov oče trikrat več kakor sosed; živine imajo pa desetkrat več ko drugod... Tako laže! Gorje tistemu, kdor mu verjame! Ljudje pa pravijo: »Lastna hvala, cena mala.« Pa tudi takó: »Laže, kakor bi za repo gnoj vozil.« Vi pa dobro pomnite, da je velika baharija redkokdaj brez laži.

Janez Žurga je bil v šoli vprašan, pa ni nič znal. In kako bo znal, če se ni nič učil! Ali svojo lenobo je pa znal opravičevati! Moral je pestovati, moral je vodo nositi, moral je drva prinašati, Minka mu je pa nagajala... Izgovorov je imel brez konca in kraja. Olajševalnih namreč, da bi ne bil zaprt. Ko se je pa vračal domov eno uro pozneje, kakor bi se bil moral, je pa že spet tuhtal, kako bi jo doma izvil: Kdo ga je napodil, kdo lovil, koga se je bal in tako dalje — da ga ni bilo o pravem času domov. Same laži v sili! Kdo bi bil tako neumen, da bi mu verjel! Tak človek jo končno tako daleč pripelje, da mu ne verjamejo ljudje niti takrat, ko govori resnico. Potem se bo pa jezil na ves svet... Kriv bo pa sam, da je prišlo tako daleč.

Dorka Nosan pa celó rada vidi, kako drugi verjamejo njenim lažem. V zabavo ji je laž. Ima 10

samó za nedolžno šalo. — Hm, hm! Ne vemo, če je tako prav. O pač, vemo! Kako je bilo pa takrat, ko je njo Bahatnik nekaj nalagal? Verjela mu je. Ko je pa spoznala, da jo je nalagal, je bila pa huda! »Lagati je greh!« je vpila na vsa usta. Seveda je greh! Lagati je greh, pa naj kdo z lažjo baha ali pa naj laže samó za šalo.

Naj omenimo še Mirka Bojaznika. On vedno straši svoje bratce in sestrice: »Mož te bo vzeli!« »Sova te bo snedla!« »Kri ti bom izpil!« Mali drobiž je pa ves preplašen, ko to čuje. Ivan vpije ponoči v sanjah, Hanica si ne upa pogledati niti izpod odeje, da bi kje v temi ne zagledala divjega moža. Vsi mali otroci so zbegani, vsi preplašeni. Ali je to prav? In če Zorko napada božjast? Kdo je temu kriv?

Sveti apostol Janez pravi, da je sam hudoba oče laži. Lažnivci bi bili torej vsaj njegovi pomočniki. Ali je to čast? Ali je častno lagati? Laž je prva stopnica do vislic.

J. E. Bogomil:

Pred lisičjo luknjo.

Lisička Radovedka je prišantala nazaj v luknjo. In tako čudno je zahrkala.

»Kaj pa ti je, otrok?« jo je skrbno povprašala majka lisica. »Zakaj si se pa tako brž vrnila s svežega zraka?«

»Ah, ne morem naenkrat povedati! Taka čudna žival je tam zunaj pred našo luknjo. Hotela sem jo malo pobožati, pa me je vščipnila za šapko. Uj, pa kako! Povohala sem jo tudi malo; pa me je zgrabila